

Forslag til bransjetiltak gjennom Kulturrådets innkjøpsordninger i forbindelse med koronapandemien – felles henvendelse fra Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO) og Den norske Forleggerforening

NFFO og Forleggerforeningen kommer her med en felles henvendelse til Kulturdepartementet om en krisepakke for sakprosafeltet spesielt. Vi mener det haster med et tiltak for denne sjangeren spesielt, og mener den kan sees i sammenheng med den bibliotekspakken som vi vet er planlagt lansert i løpet av de nærmeste dagene. Henvendelsen kan sees som en konkretisering av tidligere innspill som våre to foreninger har kommet med hver for seg.

Sakprosautgivelser står særlig utsatt til i krisen som nå har rammet oss, og vi ser allerede nå at både snart ferdige utgivelser og nye prosjekter blir skrinlagt grunnet den svært uforutsigbare situasjonen. Innkjøpsordningene i Kulturrådet trekkes som oftest fram som det mest sentrale virkemiddelet for at forlag vil satse på og utgi ny litteratur, og er en type ordning som treffer både forfatter/oversetter, forlag og leser. Etter vår mening vil innkjøpsordningene også i denne krisesituasjonen være det beste virkemiddelet, siden den både gir økonomisk støtte til produksjonsleddet og sørger for at befolkningen får tilgang på ny litteratur, også digitalt.

Innkjøpsordningene for skjønnlitteratur følger et automatisk prinsipp, og sikrer dermed forlagene en stor grad av forutsigbarhet for statlig støtte til skjønnlitterære utgivelser. En slik forutsigbarhet er det viktigste staten kan tilby bokbransjen i den nåværende situasjonen. De tre innkjøpsordningene som omfatter sakprosa, har imidlertid ikke en slik forutsigbarhet, siden de følger et selektivt prinsipp. Dette betyr at det er budsjettet som avgjør hvor mange titler som kan kjøpes inn innenfor hver enkelt sjanger. De tre ordningene som omfatter sakprosa, er som følger:

- Innkjøpsordningen for sakprosa for voksne, der innkjøpsprosenten de siste årene har vært 25-30 %. I 2020 er avsetningen til denne ordningen på 23,5 millioner kroner.
- Innkjøpsordningen for sakprosa for barn og unge, der innkjøpsprosenten de siste årene har vært rundt 50 %. I 2020 er avsetningen til denne ordningen på 6,2 millioner kroner.
- Innkjøpsordningen for oversatt litteratur, der innkjøpsprosenten de siste årene har vært rundt 50 %, men betydelig lavere for sakprosa enn for skjønnlitteratur. I 2020 er avsetningen til denne ordningen på 14,9 millioner kroner.

For at innkjøpsordningene skal bli et mest mulig effektivt bransjetiltak, bør de løftes til at minst to tredjedeler av de påmeldte bøkene blir kjøpt inn, altså en innkjøpsandel på 65 %. Per i dag må vi forvente at antall utgivelser i 2020 går noe ned. Et forsiktig anslag vil derfor innebære følgende:

- Innkjøpsordningen for sakprosa for voksne bør økes med 30 millioner kroner, slik at rundt 200 titler kan kjøpes inn i 2020.
- Innkjøpsordningen for sakprosa for barn og unge bøker bør økes med 4 millioner kroner, slik at rundt 40 titler kan kjøpes inn i 2020.
- Innkjøpsordningen for oversatt litteratur bør økes med 8 millioner kroner, slik at rundt 175 titler kan kjøpes inn totalt i 2020. Økningen bør øremerkes innkjøp av oversatt sakprosa, slik at rundt 70 av titlene tilhører denne sjangeren.

Vi er kjent med at kulturministeren skal presentere en tiltakspakke for biblioteksektoren førstkommende mandag. I og med innkjøpsordningene har en sterk bibliotekkomponent, mener vi det ville være klokt å inkludere forslaget her i denne tiltakspakken. Samlet beløper forslaget seg til 42

millioner kroner, noe som er lavt sammenlignet med de økonomiske tilskuddene som er tilført andre sektorer i samfunnet. Vi foreslår i første omgang at dette blir et ekstraordinært tiltak som gjelder for 2020.

Med vennlig hilsen

Arne Vestbø
generalsekretær, NFFO

Kristenn Einarsson
adm.dir., Forleggerforeningen